

Iako još nije objavljena odluka o komercijalnoj eksploataciji, kao ni of šor regulativa, koje su od vitalnog značaja za eksploataciju u Crnom moru, svi rumunski susedi već uveliko prave svoje kalkulacije i pokreću projekte kako bi došli do gasa koji će biti izvučen iz rumunskog zaliva.

Srbija

Srbija je poslednja zemlja u regionu koja je pokrenula projekte usmerene ka snabdevanju gasom iz Crnog mora. Pre dve nedelje, na Samitu u Sofiji, bugarski i srpski ministri energetike potpisali su sporazum o realizaciji projekta gasne interkonekcije između dve zemlje. Gasovod, putem koga će prvi put biti povezani prenosni sistemi dve zemlje, imaće kapacitet od 1,8 milijardi kubnih metara, u smeru Bugarska - Srbija, i samo 0,15 kubnih metara u povratnoj vezi, Srbija - Bugarska.

Gasovod, koji se zapravo gradi za snabdevanje Srbije, već duže vreme je na listi projekata od zajedičkog interesa Evropske unije. Za projekat je obezbeđen grant u iznosu od 49,6 miliona evra, uglavnom za srpsku stranu. U pitanju se nepovratna sredstva iz predpristupnih fondova. Gasovod u dužini od 62 kilometra trebao bi biti završen 2022. Cilj zbog koga je projekat podržan naveden je u brifingu u Briselu. „Novi gasovod će predstavljati novu rutu isporuke iz Bugarske, ne samo ka Srbiji, već i ka drugim delovima jugoistočne Evrope. To će osigurati pristup tečnom gasu iz Grčke i azerbejdžanskom gasu iz Južnog gasnog koridora, kao i gasu iz Crnog mora, i osigurati uključivanje ovih izvora u energetske tržište Evropske unije.“ Na taj način EU podržava i finansira gasovod koji će dovesti rumunski gas iz Crnog mora preko Bugarske u Srbiju, zemlju prilično blisku Rusiji (bivša nacionalna naftna kompanija NIS je sada u vlasništvu Gazproma), koja je zavisna od uvoza energenata.

Bugarska

Planovi za izgradnju gasne infrastrukture koja će osigurati tranzit iz Rumunije u Bugarsku, nešto su stariji. Pored interkonekcije Giurgiu-Ruse, koja je već u funkciji, Rumunija je već pokrenula proceduru za omogućavanje snabdevanja gasom iz regiona Dobrogea.

Trenutno, Bugarska dobija gas od Gazproma preko Ukranije i Rumunije, putem tri tranzitna gasovoda koja prelaze kroz Dobrogeu. Gas teče u pravdu ka Bugarskoj, a Gazpromu, koji ima monopol na prenosne kapacitete, postepeno se nameće obaveza da omogući drugim operatorima pristup gasovodu. Istovremeno, u Rumuniji se radi na inverziji protoka gasa, u oblasti Isakča, na gasovodu putem koga se doprema gas iz Rusije, kako bi se u njega mogao uvesti gas. Pored Rumuna, korisnici gasovoda bi bili i Bugari, koji bi na taj način mogli dobiti gas iz drugog izvora, a ne samo od Gazproma.

Implementacijom projekta, biće postignuti sledeći ciljevi:

- Dobija se alternativa za snabdevanje Bugarske ruskim gasom

- Obezbeđuje se dvosmerni protok gasa na koridoru Onești - Șendreni - Isakča - Negru Voda
- Omogućava se preuzimanje gasa iz Crnog mora, putem gasovoda Tranzit 1, osiguravajući diversifikaciju snabdevanja gasom.

Ukrajina

U pozadini ozbiljnih političkih tenzija poslednjih nekoliko godina, ruski gas za potrebe Evrope zaobilazi Ukrajinu, tradicionalnu tranzitnu zemlju. Rusija trenutno razvoja dva projekta gasovoda, Turski tok i Severni tok 2.

Putem ova dva projekta, Rusi žele da obezbede snabdevanje Evrope u većem obimu, izbegavajući Ukrajinu. Ruska grupa snabdeva Evropu prirodnim gasom kroz tri glavne rute - gasovod kroz Ukrajinu, ruta Jamal - Evropa, preko Belorusije i Poljske, i gasovod Severni tok.

Čini se da je strateški cilj uklanjanje Ukrajine, zemlje sa kojom Gazprom već godinama ima trgovinske sporove na mapi tranzita. Po završetku projekata Turski tok i Severni tok 2, količina gasa koja će ići kroz Ukrajinu, biće 10 puta manja.

U ovim uslovima, gasovod koji prolazi kroz Dobrogeu, i putem koga Gazprom izvozi gas u južnu Evropu, sada pokriva Ukrajinu, u okviru strategije za snabdevanje južne Evrope, od 2020. godine.

U ovom kontekstu, državna kompanija Ukrtransgaz, nacionalni operator za prenos gasa u Ukrajini, organizovala je sesiju za evaluaciju interesovanja komercijalnih investitora za uvoz prirodnog gasa iz Rumunije, putem gasovoda Isakča (severna Dobrogea) - Orlovka.

Na sesijama za podnošenje neobavezujućih ponuda za rezervaciju kapaciteta na gasovodu Rumunija - Ukrajina, prijavljeno je svih 11 kompanija koje su učestvovala, prema saopštenju Sergeja Makogona, direktora za strategiju i razvoj Ukrtransgaza.

Raspodela kapaciteta treba da se izvrši za period od maksimalno 15 godina, počevši od 2020. godine.

Mađarska

U februaru ove godine, mađarski premijer Viktor Orban šokirao je javno mnjenje u Rumuniji izjavom u toku predizborne kampanje da će uskoro potpisati sporazum sa Rumunijom, koji će omogućiti da se tokom narednih 15 godina iz Rumunije uveze 15 milijardi kubnih metara gasa. On je dodao da se završava era monopola ruskog gasa u Mađarskoj, jer će zemlja biti u mogućnosti da pokrije više od polovine uvoza iz drugih izvora, odnosno, u ovom slučaju iz Rumunije.

Na ekonomskom forumu koji je organizovan kasnije, Orban je ponovio da će uvoz gasa iz Rumunije početi 2022. godine. Uvoz će se realizovati putem budućeg gasovoda BRUA

(Bugarska, Rumunija, Mađarska, Austrija), čija izgradnja je već započeta u Rumuniji.

Interkonekcija na granici, između Segedina i Arada, već postoji.

Orban je predimenzinirao postojeću situaciju (gasovod BRUA još ne postoji), međutim, pažnju rumunske javnosti skrenula je činjenica da su kapaciteti za budući gasovod između Rumunije i Mađarske rezervisani od decembra prošle godine. Prema informacijama na web stranici rumunskog nacionalnog operatora gasne mreže Transgaza, prenosni kapaciteti na toku Rumunija - Mađarska, dodeljeni su na period od 15 godina, od 2022. do 2037.

Kapacitet koji je rezervisan iznosi 4,64 miliona KWh po satu godišnje. Odnosno, reč je o alokaciji 3,85 milijardi kubnih metara godišnje, tokom perioda od 15 godina.

Rezerve od 200 milijardi kubnih metara

U kopnenoj zoni Crnog mora postoje dva velika projekta. Prvi projekat realizuju Exxon i OMV Petrom, gde su otkrivene potencijalne rezerve od 84 milijarde kubnih metara gasa.

Drugi projekat vodi američki investicioni fond, Carlyle, putem kompanije Black Sea Gas and Oil, koji ima potencijalne rezerve između 10 i 20 milijardi kubnih metara. U drugom slučaju, prve količine gasa bi mogle biti isporučene sledeće godine, dok su u okviru prvog projekta, Exxon i OMV Petrom za ovu godinu najavili donošenje odluke o komercijalnoj eksploataciji. U slučaju pozitivne odluke, isporuka gasa bi mogla početi 2020. godine.

Prema procenama zvaničnika u Bukureštu, rezerve gasa u Crnom moru iznose 200 milijardi kubnih metara, samo u okviru tri perimetra u vlasništvu operatora Lukoil, Exxon i OMV Petrom, i BSOG.

Izvor: e-nergia.ro